

DREPTUL

LEGISLAȚIUNE — DOCTRINĂ — JURISPRUDENȚA — ECONOMIE POLITICĂ

DIRECTOR: C. G. DISSESCU

PRIM-REDACTOR: V. ATHANASOVICI

REDACTORI: PAUL NEGULESCU, DEM. NEGULESCU, AL. CERBAN, G. MEITANI, G. G. DANIELOPOLU, G. C. CRISTESCU.

ZIARUL APARE
JOIA ȘI DUMINECA

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA STRADA DOAMNEI, 20

REDACTOR-ADMINISTRATOR
B. P. RADULESCU

ABONAMENTELE

se fac pe an și pe jumătate de an
la 1 Ianuarie și 1 Iulie

Dela 1 Iulie până la 1 Sept. ziarul nu apare

GRIGORE G. PĂUCESCU

FONDATOR-PROPRIETAR

Un număr: 50 bani

Un număr vechiu 1 leu

COSTUL ABONAMENTULUI

Pe an, 40 lei; pe jumătate an, 20 lei

Studenții plătesc pe jumătate

Pentru străinătate se adaugă timbrul postal

S U M A R .

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ.— *Inalta Curte de casațiune și justiție, secf. II*: Maria C. Ciolac cu Anton Pruncu.

Curtea de apel din București, secf. II: Constantina C. Ratea cu Sanda I. M. Dănălache.

Curtea de apel din Galați, secf. I: Gustav Feldher cu falitul A. Avramovici.

Tribunalul județului Bacău: Meier Șneps cu Avram Haber și altul.— *Observație de S. R.*

JURISPRUDENȚA STRĂINĂ.— *Observație.*

BIBLIOGRAFIE.

JURISPRUDENȚA ROMANA

INALTA CURTE DE CASAȚIUNE ȘI JUSTIȚIE

SECȚIUNEA II.

Audiența dela 4 Martie 1909

Președinta d-lui N. Mandrea, președinte

Maria C. Ciolac cu Anton Pruncu

DIVORȚ.— REGULAREA POZIȚIUNEI COPILULUI NĂSCUT DIN CĂSĂTORIE.— CURTE DE APEL.— DACĂ DECIZIUNEA SA ÎN ACEASTĂ PRIVINȚĂ CONSTITUE LUCRU JUDECAT.— CERERE NOUĂ LA TRIBUNAL.— ADMISIBILITATE.

Hotărârile cari regulează poziția copilului născut din căsătoria desfăcută, neconstituind lucru judecat, ele se pot schimba după împrejurări, și cererea pentru aceasta are a se face la prima instanță ca orice cerere în justiție.

Prin urmare, tribunalul este competent a schimba dispoziția luată de Curtea de apel în privința îngrijirii copilului, nefiind în acest caz vorba de o contestație la executarea deciziei Curței de apel și nici de interpretarea acelei deciziuni.

No. 42. — Respins, ca nefondat, motivul I de casare din recursul făcut de Maria G. Ciolac contra deciziunii Curței de apel din Galați, secțiunea II, cu No. 197 din 1908, dată în proces cu Anton Pruncu.

S'au ascultat: d-l avocat M. Pherekide, în desvoltarea motivului I de casare; d-l avocat B. Missir, în combateri; d-l procuror P. Sadoveanu, în concluziuni.

Curtea, deliberând,

Asupra motivului I de casare:

«După ce Curtea din Iași, secția I, prin deciziunea No. 64 din 1907, a dispus ca copilul să fie dat în îngrijirea mamei, numai zisa Curte eră competentă pentru a modifica această dispozițiune. Curtea de Galați nu putea recunoaște tribunalului de Roman, intsanță inferioară, calitatea de a substitui hotărârea ei deciziuniunei instanței superioare».

Având în vedere că se constată că înaintea Curții de apel din Galați, unde afacerea a fost trimisă să se judece de această Inaltă Curte, în urma casării ce s'a pronunțat, recurenta a ridicat un incident de necompetință a tribunalului Roman de a statua asupra cererii pârâtului, de oarece numai Curtea de apel din Iași, care a dispus ca copilul să rămână în îngrijirea mamei, este competente a-și modifica dispozițiunea luată;

Considerând că nu este vorba de o contestație la executarea deciziei Curții de apel din Iași și nici de interpretarea acelei decizii, pentru ca numai Curtea din Iași să fie chemată a se pronunță;

Că, în speță, fiind vorba de poziția copilului născut din căsătoria desfăcută, hotărârile cari regulează poziția copilului nu pot constitui lucru judecat, căci ele se pot schimba după împrejurări;

Că pentru aceasta, cererea are a se face la prima instanță ca orișicare cerere în justiție, așa că tribunalul Roman eră competent a judecă cererea pârâtului de a i se da lui în îngrijire copilul născut din căsătoria cu recurenta;

Că de aceia, motivul de casare e nefondat.

Pentru aceste motive, respinge motivul I de casare, iar asupra motivului III s'a ivit divergență.

Audiența dela 10 Martie 1909

Președinta d-lui N. Mandrea, președinte

Maria G. Ciolac cu Anton Pruncu

INSTANȚĂ DE FOND. — DECIZIUNE. — ARGUMENTARE BAZATĂ PE PROBABILITĂȚI ȘI IPOTEZE.—LIPSĂ DE FAPTE PRECISE.— CONTROLUL CURTEI DE CASAȚIE.— ART. 282 CODUL CIVIL.

Dacă concluziunile la care ajunge o instanță de fond, nu se sprijină pe nici un fapt, ci se mărginește a enunția formula de stil «apreciind faptele», sau dacă faptele puse înainte nu există de fel ori sunt străine cauzei, sau chiar dacă cele enunțiate ca un simulacru de motivare, nu au în sine nici o însemnătate și nu legitimează în chip logic și necesar concluziunea, în toate aceste cazuri Curtea de casație are dreptul să censureze deciziunea și să o caseze ca nefiind motivată.

No. 46.— Casată, după divergență, în urma recursului făcut de Maria G. Ciolac, deciziunea Curței de apel din Galați, secția II, cu No. 19 din 1908, dată în proces cu Anton Pruncu.

S'au ascultat: d-l avocat M. Pherekyde, în desvoltarea motivelor de casare; d-l avocat B. Missir, în combateri; d-l procuror, în concluziuni.

Curtea, deliberând,

Asupra motivului III de casare, rămas în divergență:

Curtea comite o serie de erori grosiere de fapt pe care sprijină tendința vădită de a se sustrage dela regulile stabilite de art. 282, ceea ce constituie un indoit exces de putere. Curtea privește ca jignind interesele copilului tot ce poate fi contrariu pretențiilor vexatorii ale tatălui, care a voit să intervie în tot minutul în detaliile direcțiunii copilului care eră atribuită mumei. Tatăl pretinde că mama eră datoare să primească a fi supusă inspecțiunii și controlului medicilor și amicilor trimiși de dânsul neinterupt repetate. Curtea face o invinuire mumei că a făcut copilului operațiunea ușoară a adenidelor, recunoscută necesară de medicii tatălui, fără a fi chemat pe tatăl său să fie față. Curtea afirmă că starea copilului, recunoscută rea la început, rămânând aceeași, se dovedește că copilul n'a fost bine îngrijit, pe câtă vreme din certificatul doctorului trimis de tată la Sinaia în vara anului 1908, se dovedește că copilul este mult mai bine, grație unei bune îngrijiri. Eroare grosieră manifestă. Curtea incriminează pe mamă pentrucă n'a mutat pe copil din Botoșani, când a bântuit acolo scarlatina, pe câtă vreme cât a bântuit scarlatina copilul a fost astfel îngrijit că a rămas sănătos. Curtea o declară totuși mai puțin capabilă de a păzi copilul decât tatăl, care luând copilul în vacanțe, l-a păzit în așa mod în cât copilul a căpătat scarlatina. Iarăși eroare grosieră manifestă. Curtea incriminează pe mamă că n'a dus copilul într-o stațiune climaterică în vara anului 1907, când dânsa era obligată prin decizia No. 64 a Curței din Iași să dea copilul tatălui, tocmai în acel moment și tatăl îl putea cere oricând. Eră dec împiedicată de a urma altfel. În fine, Curtea își bazează deciziunea pe faptul că copilul ajungând la vârsta de 8 ani, urmează a primi

negreșit direcțiunea numai a tatălui. Exces de putere, fiindcă art. 282 atribue copilul mumei care a câștigat procesul de divorț, fără limita de vârstă. Este dar o violare nouă a art. 282. Altă violare a aceluiaș art. 282 este nesocotința spiritului acestui articol. Acela care e vinovat a fi stricat o căsnicie, este dator să nu agraveze nenorocirea soțului jignit de dânsul, aducându-i după jalea unei căsătorii nimicite, și jalea de a fi lipsit de ce este scopul final, rodul și fala vieții conjugale, paza, creșterea și dragostea copilului. Numai când interesul copilului cere neapărat acest sacrificiu el poate fi impus soțului care a câștigat procesul de divorț. A decide altfel, numai după ergotări subtile și argumentări extra-legale, despre vârsta copilului, este a nesocoti voința legiuitorului. Deciziunea care păcătuște din această privință, trebuie casată.

Având în vedere că prin deciziunea Curței de apel din Iași, No. 64 din 14 Mai 1907, se respinge apelul făcut de Anton Pruncu contra sentinței tribunalului Roman cu No. 25 din 19 Maiu 1906, prin care se pronunță divorțul dintre acesta și soția sa Maria, în favorul acesteia din urmă, și se lasă paza copilului rezultat din căsătorie în îngrijirea mamei; că, cât-va timp după aceasta, Anton Pruncu cere și obține dela tribunalul Roman prin sentința din 18 Martie 1908, ca copilul să se ia din îngrijirea mamei și să se dea în a tatălui, cu obligațiunea pentru acesta de a permite ca mama să-l vadă oridecâteori va voi, și chiar să-l ia la dânsa în timpul vacanțelor mari; că această sentință a fost reformată prin deciziunea Curței de apel din Iași No. 68 din 19 Mai 1908 care a respins cererea lui Anton Pruncu ca neadmisibilă, pe motiv că ea nu se putea valabil face decât de consiliul de familie sau de ministerul public, că Curtea de casație casând decizia Curței de apel sus citată, afacerea s'a trimes la Curtea de apel din Galați, care a pronunțat deciziunea No. 197 din 14 Noembrie 1908, atacată prin recursul de față, prin care se respinge apelul mamei, Maria Garabet Ciolac, contra sentinței tribunalului Roman din 18 Martie 1908;

Considerând că art. 282 codul civil, prevede că copiii se vor incredința soțului care a dobândit despărțenia, afară numai de cazul când tribunalul, în interesul copiilor, va găsi altfel de cuviință;

Considerând că, în speță, despărțenia s'a pronunțat în favorul femeii, adică a mamei, căreia îngrijirea copilului isvorât din căsătorie a fost incredințată;

Considerând că o asemenea dispozițiune n'are un caracter definitiv, căci se poate reveni asupra-i când se dovedește că soțul care a obținut paza și îngrijirea copilului nu-și indeplinește bine datoria;

Considerând că consecințe acestui principiu, Curtea de apel din Galați, prin deciziunea supusă recursului, declară în conclusiunea finală, că găsește că, din orice punct de vedere este spre binele copilului să fie dat în îngrijirea tatălui;

Considerand că această conclusiune ar fi în cauză decisivă, dacă ar fi precedată de oarecare fapte, care prin ele înși-le, independent de orice apreciere sau chiar în urma aprecierilor făcute, ar legitima concluziunea admisă,

în care caz numai deciziunea s'ar putea zice motivată;

Considerând însă că, dacă concluziunea la care ajunge o instanță de fond nu se sprijină pe nici un fapt, ci se mărginește a enuncia formula de stil «apreciind faptele», sau dacă faptele puse înainte nu există de fel sau sunt streine cauzei, sau chiar dacă cele enunțiate ca un simulacru de motivare, nu au în sine nici o însemnătate și nu legitimează în mod logic și necesar concluziunea, invederat este că, în toate aceste cazuri, Curtea de casație are dreptul să censureze deciziunea și să o caseze ca nefiind motivată;

Considerând că instanța de fond, în speță, ca să justifice luarea copilului de sub îngrijirea mamei și a o da tatălui, trebuia să motiveze că prin felul îngrijirii mamei recurente, s'a cauzat copilului un rău nediscutabil, într'o privință oarecare, sub raportul stărei lui fizice, morale sau intelectuale, și că pentru binele lui trebuia să fie încredințat îngrijirii tatălui;

Considerând că așa zisele fapte puse înainte de Curtea de apel din Galați nu relevează, nici nu constată răul cauzat copilului prin in experiență, neprevădere sau negrijire din partea mamei;

Că aceste fapte enunțiate sunt numai probabilități sau ipoteze și că Curtea, argumentând pe asemenea probabilități și ipoteze, nu se poate susține că ea s'a întemeiat pe fapte precise a căror stabilire și apreciere ar da deciziunii caracterul de o motivare în fapt, astfel că cenzura Curței de casație să nu se poată exercita asupra-i;

Că, astfel fiind, deciziunea Curței de apel nu e în realitate motivată și, prin urmare, prin exces de putere, se dispune luarea copilului de sub îngrijirea mamei pentru a se da în aceea a tatălui.

Pentru aceste motive, casează.

CURTEA DE APEL DIN BUCUREȘTI

SECȚIUNEA II

Audiența dela 6 Februarie 1909

Președinta d-lui V. Pretorian, consilier

Constantina C. Ratea cu Sanda I. M. Dănălache

ORGANIZARE JUDECĂTOREASCĂ. — EFECTUL RETROACTIV AL ACESTEI LEGI. — DISPOZIȚIUNILE ART. 122 DIN NOUA LEGE A JUDECĂTORIILOR DE OCOALE. — STRĂMUTAREA COMPETENȚEI TRIBUNALULUI LA JUDECĂTORIA DE OCOL PENTRU ANUMITE DELICTE. — PROCESE ÎN CURS. — JUDECAREA LOR TOT DE CĂTRE TRIBUNAL.

Dispozițiunea cuprinsă în art. 122 din noua lege a judecătorilor de ocoale, prin care se hotărăște că tribunalele vor continua să judece afacerile pendinte, însă după regulile de procedură stabilite prin această lege, nu poate fi înțeleasă că s'ar fi raportând la competență în sensul că tribunalele ar urmări să judece în ultimă instanță, căci în acest caz legiuitorul ar fi spus-o formal; ci prin reguli de procedură, legea înțelege a vorbi aci de formele propriu zise de procedură, cari se aplică imediat, con-

form nouei legi, și cari sunt cuprinse în partea III a legii judecătorilor de ocoale.

No. 705. — S'au prezentat: inculpata Constantina C. Ratea, asistată de d-l avocat Moruzi; Sanda I. M. Dănălache, parte civilă, asistată de d-l avocat Aurel Iorgulescu.

Fotoliul Ministerului public ocupat de d-l procuror G. Clinceni.

Curtea,

Asupra incidentului de neadmisibilitate a apelului părții civile, ridicat de inculpat, pe motivul că după art. 53 din noua lege asupra judecătorilor de ocoale, delictul de lovire pentru care el se găsește dat judecăței, în momentul publicării acestei legi, fiind de competența judecătorilor de ocoale, cari judecă asemenea delict în primă instanță, cu drept de apel la tribunal, urmează că Curtea de apel n'ar mai avea competența de a statua asupra acestui delict:

Considerând că, în principiu, este incontestabil că legile relative la organizarea jurisdicțiilor, ca și legile de competență și de procedură, au efect retroactiv, în sensul că sunt imediat aplicabile chiar și faptelor anterioare publicării acestor legi;

Că principiul nereetroactivității legilor dă loc însă la dificultăți serioase și provoacă sisteme deosebite, când e vorba de modul cum acest principiu are să fie aplicat la procesele pendinte, adică afacerilor cari se găsesc deja în curs de judecată în momentul publicării legii noi;

Că astfel, într'un prim sistem, se susține că legea nouă de competență guvernează chiar procesele născute, dacă n'a intervenit încă, în momentul publicării acestei legi, o hotărâre definitivă în ultimă instanță; că într'un al doilea sistem, se susține că este de ajuns ca procesul să fie judecat în primă instanță, pentru ca legea nouă să nu-i poată fi aplicabilă; că într'un alt sistem, se admite că legea nouă se aplică instanțelor angajate numai, dar nu și cauzelor în stare de a fi judecate în momentul publicării noii legi; că, în fine, într'un ultim sistem se susține că legea nouă nu se aplică proceselor pendinte, fie că ele ar fi or nu în stare de judecată, de oarece trebuind a considera ca drept câștigat or ce facultate legală exercitată, urmează că partea care a supus pretențiunile sale judecăței unor anumiți judecători, a uzat prin aceasta de o facultate la care legea îi dă dreptul și are astfel un drept câștigat ce nu poate fi atins prin legea nouă, pe cât timp vechea jurisdicție nu este desființată, și nu se prevede formal că legea nouă se aplică, cu privire la competență, și instanțelor angajate;

Considerând că legiuitorul noii legi asupra judecătorilor de ocoale, pentru a înlătura toate aceste dificultăți și pentru a evita orice străgăniri, pierderi de timp și cheltuieli, impričinațiilor ale căror afaceri se găseau pendinde înaintea tribunalelor, în momentul punerii în aplicare a acestei legi, fără a face între ele vre-una

din distincțiunile semnalate mai sus, și împărțînd, ca mai juridică și mai echitabilă, ideia ultimului sistem preconizat de autorități considerabile, a dispus prin art. 122 de sub titlul «dispoziții transitorii», că procesele pendinte înaintea tribunalului la punerea în aplicare a noiei legi, și care ar deveni de competența judecătorilor de ocoale, vor continua a fi judecate de acele tribunale, însă după regulile de procedură stabilite prin legea de față ;

Considerând că dat fiind motivele cari au determinat dispozițiunea transitorie din art. 122 menționat și modul cum legea se exprimă că «tribunalele vor continua a judeca», nu poate fi îndoială că tribunalele urmează să judece afacerile pendinte înaintea lor în momentul publicării noiei legi, tot cu competența ce aveau în organizațiunea lor primitivă, adică în primă instanță, cu apel la Curte, mai ales că nu este admisibil ca legiuitorul să fi voit a consacra un sistem cu totul nou și deosebit de cele expuse mai sus, și astfel, pe de o parte, să mențină pentru tribunale dreptul de a continua să judece afacerile ce se găseau pendinte înaintea lor la publicarea noiei legi, în loc de a le trimite la judecătorii de ocoale, dovedind prin aceasta că, cu privire la aceste afaceri, nu voește a da legii efect retroactiv și modifica competența tribunalelor, iar de altă parte să determine un asemenea rezultat, adică să aplice legea cu efect retroactiv, hotărînd că acele afaceri s'ar fi judecînd de tribunale, însă în ultimă instanță, conform noiei legi ;

Că un asemenea rezultat e cu atât mai greu de admis, cu cât prin el să privează de beneficiul celor două grade de jurisdicțiune, în afaceri însemnate, împričinații ale căror procese erau pendinte la publicarea noiei legi, ceea ce nu a putut fi în intențiunea legiuitorului, care recunoaște ca principiu judecata celor două grade de jurisdicțiune, și, după cum s'a arătat, a voit tocmai a înlesni pe acești împričinați, menținîndu-le afacerile înaintea tribunalelor, spre deosebire de recursuri care au trecut imediat dela Curtea de casație la tribunale (art. 122 al. 1) ;

Considerând că rezerva cuprinsă în art. 122 menționat, unde se spune că tribunalele vor continua să judece afacerile pendinte «însă după regulile de procedură stabilite prin legea de față», nu poate fi înțeleasă că s'ar fi raportînd la competență, în sensul că tribunalele ar urma să judece în ultimă instanță, căci în acest caz legiuitorul ar fi spus-o formal, ci prin reguli de procedură, legea înțelege a vorbi aici de formele propriu zise de procedură, cari este știut că se aplică imediat conform noiei legi, adică de formele procedurale despre care se ocupă în partea III a noiei legi în discuțiune; că, într'adevăr, legiuitorul a voit ca după cum în conformitate cu art. 66 alin. 2, procedura la tribunale, în afacerile venite dela judecătorii, se împlinesc în același mod ca la judecătorii, tot astfel să se îndeplinească procedura și cu privire la afacerile pendinte la tribunale, dar devenite de compe-

tința judecătorilor de ocoale după noua lege; că o dovadă încă, că prin cuvintele «reguli de procedură» din art. 122, legiuitorul înțelege forme de procedură, și nu se raportează la competență, este că cu această semnificație neîndoelnică, întrebunțează aceiași termeni în art. 109, care se ocupă de modul de executare al cărților de judecată și a sentințelor date asupra acelor cărți, și în acest text, unde vorbindu-se de executare, nu poate fi vorba decât de forme propriu zise de procedură, se zice iarăși că executarea se va face conform regulilor de procedură, adică așa după cum se exprimă și în art. 122;

Că, prin urmare, față cu cele ce preced, apelul este admisibil în principiu.

Pentru aceste motive, redactate de d-l consilier G. Buzdugan, în majoritate, respinge incidentul.

Semnați: V. Pretorian, G. Buzdugan, D. A. Mavrodin.

Opiniune

Avînd în vedere incidentul ridicat de inculpată, că apelul părții civile este inadmisibil, întrucît, conform art. 53 din noua lege a judecătorilor de ocoale, delictul de lovire fiind de competența acestor judecătorii, el se judecă în ultimă instanță de tribunal, astfel că Curtea de apel nu mai are competența să statueze asupra lui ;

Avînd în vedere că, cu ocaziunea noiei organizații a judecătorilor de ocoale, legiuitorul a adus modificări atât în regulile de procedură urmate pînă acum, cât și asupra competenței tribunalelor de a judeca unele delictive. Astfel, aceste delictive cari, pînă la noua organizare, erau de competența tribunalului ca primă instanță și cu dreptul de apel la Curte, au fost trecute la judecătoria de ocol, ca primă instanță și cu drept de apel la tribunal ;

Considerînd că este de principiu că legile de competență și procedură au efect retroactiv, în sensul că sunt aplicabile și afacerilor cari erau pendinte înaintea instanțelor judecătorești. Astfel, delictul de lovire, care se găsea pendinte înaintea tribunalului ca primă instanță la punerea în aplicare a noiei legi a judecătorilor de ocoale, prin efectul modificării competenței din noua lege, el nu mai poate trece în apel la Curte de a-l mai judeca ca instanță de apel ;

Că principiul acesta noul legiuitor l-a înscris în art. 122 de sub rubrica «dispoziții tranzitorii», în care se zice că procesele pendinte înaintea tribunalului, la punerea în aplicare a noiei legi, și care ar deveni de competența judecătorilor de ocoale, vor continua a fi judecate de acele tribunale, însă după regulile de procedură stabilite prin legea de față ;

Considerînd că cuvintele «după regulile de procedură» se referă numai la una din modificările aduse noiei legi a judecătorilor de ocoale, adică la procedura propriu zisă, privitoare la citații, etc., fără ca prin aceasta să se excludă cealaltă modificare relativă la competență, care, după cum s'a dovedit mai sus, a fost introdusă în noua

lege odată cu modificarea procedurii, astfel că în art. 122 nu trebuie să vedem numai formele propriu zise de procedură, ci și regulile de competență, pentru că, altfel, art. 122 ar nesocoti modificarea competenței, în ce privește unele delictе, și ar fi în contradicție cu articolele din lege care schimbă această competență, precum și cu principiile de drept aplicabile în materie de organizarea jurisdicțiunilor și a legilor de competență și de procedură;

Considerând că, în ce privește motivul relativ la nesocotirea celor două grade de jurisdicțiune, el nu pare peremptoriu, fiindcă prin această modificare legiuitorul implicit a derogat dela acel principiu, ceea ce se poate face fără ca să fie nevoie de o dispozițiune expresă.

Pentru eceste motive, suntem de părere a se admite incidentul și a se respinge ca inadmisibil apelul făcut de partea civilă, Sanda Ion M. Dănălache, în contra sentinței tribunalului Argeș cu No. 1538 din 1908.

Semnați: M. Gr. Ciocărdia, V. Antinescu.

CURTEA DE APEL DIN GALAȚI

SECȚIUNEA I.

Audiența dela 28 Noembrie 1908

Președinta d-lui P. Ionescu, prim-președinte

Gustav Feldher cu falitul A. Avramovici și judecătorul-sindic al tribunalului Putna

FALIMENT.— SENTINȚĂ DECLARATIVĂ.— PLATA CREANȚELOR.— RIDICAREA STĂREI DE FALIMENT ÎN APEL.— ART. 695 CODUL COMERCIAL.

FALIMENT.— PLATA CREANȚELOR ÎNAINTE CA SENTINȚA DECLARATIVĂ SĂ FIE DEFINITIVĂ.— EFECTE.— ART. 826 CODUL COMERCIAL.

1° Sentința declarativă de faliment, nefiind ca celelalte sentințe din dreptul comun care au efect retroactiv din momentul cererei, ea poate fi revocată cu ocaziunea judecării opozițiunii sau apelului, dacă până atunci au intervenit fapte care eliminează starea de încetare de plăți.

2° Achitarea creanțelor după declararea debitorului în stare de faliment și mai înainte ca sentința să fi rămas definitivă, are de efect ridicarea acestei stări, iar nicidecum reabilitarea, care se face atunci când plata creditorilor a avut loc după ce sentința de declarare a rămas definitivă.

No. 47. — S'au prezentat: apelantul Gustav Feldher, asistat de d-l avocat G. N. Caranfil; falitul A. Avramovici, asistat de d-nii avocați T. Missir și I. Gh. Teodor; judecătorul-sindic al tribunalului Putna în persoană.

Curtea,

Având în vedere apelul făcut de Gustav Feldher, contra sentinței comerciale a tribunalului Putna secția I-a No. 56 din 1908;

Având în vedere că comerciantul A. Avramovici din Focșani, fiind declarat din oficiu în stare de faliment de

către tribunalul Putna secția I-a prin sentința No. 47 din 1908, apelantul Gustav Feldher, împreună cu firma R. Schwartz & Kauffman, în calitate de creditori, întemeindu-se pe dispozițiunile art. 711 codul comercial, au făcut opoziție contra acestei sentințe, pentru a se ridică această stare, întrucât debitorul lor nu este în încetare de plăți, însă opozițiile lor s'au respins prin sentința No. 56 din 1908, atacată cu apel;

Având în vedere că apelantul pretinde că comerciantul A. Avramovici, la data când a fost declarat în stare de faliment, nu se află într'o adevărată încetare de plăți, ci numai într'o jenă momentană, dovadă că a achitat toate creanțele sale, nu numai cele ajunse la scadență, afară de două cambii, în valoare de 700 lei, cu scadența la 31 Decembrie anul curent, a căror portori nu-i erau cunoscuți;

Având în vedere că sentința declarativă de faliment nu este ca celelalte sentințe din dreptul comun, cari au efect retroactiv din momentul cererei, constatând situațiunea din acel moment, ci e o sentință care atribuie falitului și creditorilor o condițiune juridică cu totul alta de cum au avut-o până în ziua pronunțării. Prin urmare, cu ocazia judecării opoziției nu trebuie numai decât să se vadă dacă tribunalul a judecat bine când a pronunțat sentința, prin care s'a declarat starea de faliment, cu alte cuvinte nu e nevoie să se constate că debitorul eră sau nu în stare de faliment la darea sentinței, ci dacă este în asemenea stare în momentul judecării din nou a acestei afaceri contradictorii cu părțile după opoziția sau apelul făcut de aceia cărora legea le-a dat acest drept, căci până ce sentința declarativă de faliment este încă susceptibilă de opoziție și apel, ea poate fi revocată pe bază de fapte care eliminează starea de încetare de plăți;

Că, așa fiind, Curtea urmează să xamineze situațiunea de astăzi a debitorului, când este chemată să judece afacerea spre a vedea dacă debitorul este sau nu în încetare de plăți;

Având în vedere că în urma verificării făcută după lucrările aflate la dosar și actele depuse în cauză, se constată că debitorul A. Avramovici a achitat toate creanțele sale, nu numai cele cari erau ajunse la scadență în momentul când s'a dat sentința, prin care a fost declarat în stare de faliment, ci și cele cari nu erau încă ajunse la scadență, afară de două cambii, a căror scadență este la 31 Decembrie curent și alte mici sume datorite percepției și oamenilor de serviciu, oșebit chiria prăvăliei pe semestrul viitor de 23 Aprilie 1909, care urmează a fi plătită cu anticipație la acea dată, și pentru a căror achitare creditorii sunt asigurați cu activul falitului, care este cu mult superior acestor sume, lucru necontestat de d-l judecător-sindic;

Având în vedere că achitarea acestor creanțe care a avut loc într'un interval destul de apropiat după decla-

rarea debitorului în stare de faliment este o dovadă suficientă din care Curtea își poate forma convingerea că dânsul nu este în încetare de plăți și deci urmează a i se ridica starea de faliment ;

Având în vedere că alegațunea făcută de d-l judecător sindic, că achitarea creanțelor după declararea debitorului în stare de faliment, ar avea de efect reabilitarea, iar nici de cum ridicarea stării de faliment, este nefondată. În adevăr, reabilitarea se poate face prin achitarea tuturor creditorilor, însă când aceasta ar fi avut loc după ce sentința declarativă a rămas definitivă, iar cât timp sentința este încă supusă căilor ordinare de reformare nu poate fi vorba de reabilitare. Imprejurarea că, debitorul ar putea să mai aibă și alți creditori necunoscuți, nu poate schimba situațiunea actuală a debitorului, căci dacă ar mai fi fost și alți creditori, cărora să le fi convenit starea de faliment a debitorului n'aveau decât să intervină în cauză și să-și arate pretențiile lor ; că, neprocedând astfel, le rămâne deschisă calea să ceară o nouă declarare în faliment ;

Că, față cu cele expuse, apelul făcut de Gustav Feldher, se găsește întemeiat și ca atare cătă a se admite și a se reformă sentința apelată, ridicându-se starea de faliment a debitorului A. Abramovici.

Pentru aceste motive, admite apelul.

Semnați ; P. Ionescu, M. A. Beștelei, C. Niculescu,
D. G. Maxim, D. V. Buzdugan.

TRIBUNALUL JUDEȚULUI BACĂU

Audiența dela 11 Februarie 1909

Ordonanță prezidențială

Meier Șneps cu Avram Haber și altul

LEGEA PROPRIETARILOR DIN 1903. — LEGE DE FAVOARE, ÎNFIINȚATĂ NUMAI ÎN FOLOSUL PROPRIETARULUI. — DREPTUL PROPRIETARULUI DE A UZA DE CALEA DRÉPTULUI COMUN.

LOCATAR SAU ARENDAȘ. — DACĂ SE POATE FOLOSI DE DISPOZIȚIILE EXCEPȚIONALE ALE LEGEI PROPRIETARILOR.

JURĂMÂNT DECIZORIU. — DACĂ POATE FI DEFERIT PE CALEA PROCEDUREI SUMARE PROPRIETARULUI SPRE A SE DOVEDI MODIFICAREA SAU DESFIINȚAREA CONTRACTULUI.

1° Din întreaga economie a legii proprietarilor, rezultă că această lege este o lege de favoare, înființată numai în folosul proprietarilor, prin care li se dă posibilitatea ca, pe cale sumară, să-și vadă mai curând realizate drepturile lor rezultate dintr'un contract de locațiune sau arendare, liberi fiind ei de a uză pentru satisfacerea acestor drepturi și de calea ordinară a dreptului comun.

2° Locatarul sau arendașul nu se poate folosi de acest drept excepțional contra proprietarului pentru orice drept al lor derivând din contract, ei neavând, în această privință, decât calea ordinară a dreptului comun.

3° Locatarul sau arendașul chemat în judecată de către proprietar, pe calea procedurii sumare a legii proprietarilor spre a răspunde de executarea unei obligații derivând din contractul de locațiune sau arendare, nu poate deferi proprietarului jurământul decizoriu spre a dovedi modificarea sau desființarea contractului, el având numai dreptul de a se apăra contra acțiunii introduse de proprietar, dovedind prin toate mijloacele legale, fie plata câștiurilor, fie executarea celorlalte clauze din contract.

Noi, președintele tribunalului,

Având în vedere cererea făcută de către Meier Șneps de a obliga pe chiriașii săi Avram Haber și Haim Herșcovici din Târgu-Oena, la plata sumei de 3750 lei, cu procente și cheltueli de judecată, sumă ce reprezintă câștiul de 4 Februarie 1909 pentru trei mori ce numitul reclamant, ca proprietar, le-a închiriat numiților cu contractul de locațiune sub semnătură privată, din 12 Februarie 1908, vizat tot atunci de administrația financiară Bacău, și aflat în copie la dosar ;

Având în vedere că pârâtul Avram Haber, în urma interogatorului luat reclamantului Meier Șneps, după cererea sa, a deferit acestuia jurământul decizoriu, asupra punctelor din interogatoriu ;

Având în vedere opunerile reclamantului ;

Având în vedere că, din economia întregă a legii proprietarilor, rezultă că această lege este o lege de favoare creată numai în folosul proprietarilor, și prin care li se dă puțința ca, pe o cale sumară, să-și vadă mai curând realizate drepturile lor ce derivă din contractele de locațiune și de arendare, liber însă pentru dânsii de a uză pentru satisfacerea acestor drepturi și de calea ordinară a dreptului comun ;

Considerând că, odată stabilit acest principiu, rezultă ca o consecință că de dreptul de a uză de această lege nu poate să se bucure locatarul și arendașul în contra proprietarilor, pentru orșice drept al lor lezat și derivând din contract, fiindu-le lor deschisă numai calea ordinară ;

Că, dar, propunerea pârâtului de a da jurământ decizoriu asupra punctelor din interogatoriu, tinzând la anihilarea acțiunii reclamantului, prin pretențiunea că contractul a primit o modificare după înțelegerea dintre părți, nu poate să fie admisă, aceasta făcând obiectul unei acțiuni în desființarea contractului, iar nu în executarea lui, care este regulat după legea proprietarilor și dat numai acestora, și ar fi ca pe cale deturnată să uzeze de un drept pe care legea nu i-l dă, dânsul având numai dreptul de a se apăra în limitele acestei acțiuni, invocând fie că au achitat suma datorită, fie că au executat condițiunile din contract, cu dreptul de a probă prin toate mijloacele legale aceste obligațiuni ;

Că, așa fiind, și întrucât pârătul prezent nu invoacă astăzi vre-un alt motiv admis de legea proprietarilor, acțiunea reclamantului e întemeiată și ca atare câtă să fie admisă.

Pentru aceste motive, admite acțiunea.

Semnat, D. D. Antonescu.

Observațiune.— Punctele rezolvite de către tribunalul din Bacău, prin sentința de mai sus, nu suferă nici o îndoială. În adevăr, este îndeobște recunoscut că numai proprietarii, nu însă chiriașii și arendașii, se pot folosi de această lege excepțională. Vezi Demetriu, *Legea asupra drepturilor proprietarilor*, etc., pg. 11; D. Stoenescu, *idem*, pg. 5.

Este de asemenea necontestat că chiar proprietarii nu sunt obligați a uză de procedura sumară a acestei legi speciale, ei având facultatea de a recurge la procedura dreptului comun. Cpr. Cas. rom. *Dreptul* No. 28 din 1906 și Bulet. 1906, p. 237. Se poate consulta cu mult folos asupra dispozițiilor laconice ale acestei legi, studiul d-lui C. Botez, laboriosul președinte al tribunalului Covurlui, în *Noul cod de ședință al judecătorului de ocol*, p. 263 urm. (București, 1908).

Această lege, care a dat loc la multe discuțiuni și controverse, din cauza laconismului ei și lipsei aproape complete de discuții parlamentare, va fi examinată și comentată de d-l D. Alexandresco, în tomul IX al *Coment. sale*, care se ocupă de contractul de locațiune, și care actualmente este sub presă, precum se știe din diferitele studii ce am publicat în coloanele acestei reviste.

Lumea juridică așteaptă cu nerăbdare acest nou volum al ilustrului profesor ieșan care, de bună seamă, va arunca o lumină vie asupra multor chestiuni de cea mai mare utilitate practică. S. R

JURISPRUDENȚA STRAINA

TRIBUNALUL CIVIL DIN GAND

10 Iunie 1907

CĂSĂTORIE. — FEMEIE. — OBLIGAȚIE DE LOCUIRE COMUNĂ. — PENSIE ALIMENTARĂ.

Dacă femeia crede că îndeplinirea obligației sale de a locui împreună cu bărbatul ei a devenit cu neputință din cauza exceselor, cruzimelor și insultelor grave ale bărbatului, ea trebuie să ceară divorțul, fără a putea însă cere o pensie alimentară, atunci când ea a părăsit domiciliul conjugal și bărbatul se oferă a o primi în acest domiciliu.

(Din *la Flandre judiciaire*).

Observație.— Atât doctrina cât și jurisprudența sunt conforme asupra acestui punct.

Este, în adevăr, obștește recunoscut că bărbatul nu poate, în timpul căsătoriei, fi condamnat a servi femeii sale o pensie alimentară afară din domiciliul conjugal, decât atunci când el o maltratează și refuză de a o primi în acel domiciliu. Vezi în această privință numeroasele autorități citate de d-l D. Alexandresco, tom. I, p. 707, nota 2 (ed. 2-a), precum și Trib. Montluçon, D. P. 1906. 5. p. 28 și *Dreptul* No. 43 din 1907, p. 364 (cu observ. d-lui D. Alexandresco).

Vom menționa, cu această ocaziune, că Curtea noastră de casație a decis, cu drept cuvânt, că bărbatul este obligat a servi soției sale o pensie alimentară, decâteori ea este silită să părăsească domiciliul conjugal din cauza întreținerii unei concubine în acel domiciliu. Cas. rom. Bulet. 1900, p. 204.

S'a decis însă că femeia n'ar putea cere o pensie alimentară din cauza refuzului bărbatului de a celebra căsătoria religioasă. C. Montpellier, Sirey, 47. 2. 418.

S. R.

BIBLIOGRAFIE

Teoria proprietarului aparent, de M. Vlădescu-Olt, avocat.

Formulele legii, corespunzând necesității dreptului de a fi o știință vie din care se alimentează continuu necesitățile de zi; nu stabilesc în general criteriile dogmatice ale științei.

Expresiunea textului legii nu este de cele mai multeori decât una din consecințele unui principiu științific neexprimat însă de legiuitor.

Cercetările teoretice au deci ca scop aflarea acestui principiu pe care dispozițiunile precise ale textului îl presupun în mod necesar.

De aceia jurisprudența având adesea să-și întindă investigațiile și în alte cazuri neprevăzute de legiuitor este nevoită a recurge la metode științifice sau practice pentru aflarea principiului abstract pe care se întemeiază.

Acesta fiind rolul principal al jurisprudenței ca izvor de drept, acelaș fundament îl are și doctrina când alimentează soluțiile științifice.

Un exemplu în care jurisprudența a avut rolul de creatoare în drept, îl găsim în cazul teoriei așa numite a proprietarului aparent.

Codul civil nu a formulat nici un text de lege care să condiționeze acest concept juridic. El e rezultatul exclusiv al jurisprudenței și doctrinei.

În legislațiunea română ideia proprietarului aparent

apare pentru prima oară în legea din 1904 pentru regularea și consolidarea dreptului de a exploata petrolul și ozocherita pe proprietățile particulare.

Autorul legii, d-l Constantin I. Stoicescu, a adoptat această idee ca fundament al diverselor dispozițiuni, prin care a căutat să garanteze și să stabilească un credit public petrolifer în țara românească.

Că acest rezultat a fost atins ne spune cele 223 milioane lei, cari au fost investite în industria petroliferă în scurtul timp de patru ani dela aplicarea acestei legi, mai cu seamă dacă observăm că dela 1888 până la 1904, adică timp de 16 ani, nu s'au interesat în această industrie decât 115 milioane lei.

Cauza acestui eveniment economic repauză în concretizarea legală a teorii proprietarului aparent, inovație fericită a legiuitorului.

Diferitele aplicațiuni ale acestei teorii și urmările ce decurg sunt tratate cu multă precizie în o monografie recentă a cunoscutului avocat : d-l M. Vlădescu-Olt.

Această lucrare, prin valoarea ei, aduce un omagiu tot atât de prețios d-lui C. I. Stoicescu ca și cuvintele elogiase ce i le adresează ca dedicație.

În adevăr, autorul bazat pe deciziunile cele mai importante în această materie, determină caracterele conceptului juridic : proprietarul aparent, transformat în text de lege prin inovația d-lui C. I. Stoicescu, și dezvoltă în opt capitole această teorie, combătând ideea unei teorii distincte și trecând în revistă, importanța legii din 1904, principiile juridice ce decurg din teoria proprietarului aparent și competența comisiunii de consolidare.

Înainte de legea din 1904, afară de legea minelor din 21 Aprilie 1895, nu există nici o dispoziție legală care să caracterizeze dreptul concesionarului pe proprietățile particulare. În lipsă de text, jurisprudența îl aseamănă cu dreptul de închiriere, asigurând concesionarului numai un drept de creanță contra proprietarului.

Legiuitorul din 1904 printr'o fericită inovație crează dreptul real mobilier, care se păstrează, conform prescripțiilor legii, pentru concesionar, și înlesnește astfel în mod uimitor concesiunile transformând tot deodată, bazat pe starea legală a proprietății legale, principiul proprietarului aparent într'un text de lege.

Din examinarea întregii jurisprudențe, d-l M. Vlădescu-Olt deduce următoarele principii juridice :

a) Diferențele în privința dreptului de proprietate nu sunt de competența comisiunii de consolidare.

b) Țăranii împroprietăriți la 1864, stăpânind în mod public și neturburat, contestatorii trebuie să se judece pe cale ordinară.

c) Comisia de consolidare n'are competența de a constata care e adevăratul proprietar al unui teren. Ea stabilește cine e deocamdată proprietar în vederea consolidării.

d) Comisia nu poate judeca decât dacă se găsește în

fața unui posesor real al concesiunii, iar nu în fața unui uzurpator fără a judeca dreptul de proprietate.

e) Legea consolidării fiind specială, stabilește că între proprietarul care a pierdut posesia și proprietarul aparent, trebuie preferat cel din urmă.

Definește proprietarul aparent : cel care a dat concesiunea și care până atunci trecea de proprietar, definiție isvorâtă din al. final al art. 7 adică : stăpânitorul de fapt al unui teren, care în ochii tuturor trecea de proprietar al acestui teren, pe care exercită această stăpânire în conformitate cu art. 1847 și urm. din c. c.

Idee pe care o menține și d-l Ministru al industriei și comerțului, Al. Djuvara, în ante-proiectul legii sale asupra consolidării art. 18 al a.

Posesia trebuie să fie continuă, neîntreruptă, sub nume de proprietar în toate raporturile sale.

Astfel că comisiunea de consolidare are singură cădere de a stabili dreptul de concesiune față de oricine ; iar adevăratului proprietar dacă ar fi, nu-i rămâne decât să-și stabilească dreptul său de redevență înaintea instanțelor judecătorești, precum și orice alte stipulații materiale ale concesionarului.

Acestea fiind spusele autorului, ne permitem a observa în acelaș timp, că comisiunea de consolidare are a judeca acțiunile intentate cu privire la posesiunea terenurilor concesionate.

În adevăr, legiuitorul s'a găsit în fața dificultății de a rezolva modul cum se putea consolida un drept, care prin natura lui eră și incorporal și mobilier.

Cu denumirea dreptului concesionarului de drept real mobilier, concesionarul își păstrează dreptul său prin transcrierea în registrul tribunalului.

Nevoind să prejudece procesele ce se găseau pendinte, decide că în ce privește posesiunea terenurilor concesionate anterior prezentei legi, dacă relativ la ea se vor găsi acțiuni intentate, atunci dacă aceste acțiuni vor fi pornite cu cel puțin 6 luni înainte de promulgarea legii de față, ele se vor rezolvi de către justiția ordinară după dreptul comun ; iar dacă acțiunile vor fi pornite cu mai puțin de 6 luni înainte de promulgarea acestei legi, ele se vor rezolvi de către comisiunea de consolidare (art. 2).

Iată deci singurul caz când comisiunea de consolidare are să se pronunțe asupra acțiunilor relative la posesia terenurilor concesionate.

După cum se vede, lucrarea d-lui M. Vlădescu-Olt, deși o simplă monografie, a contribuit mult la lămurirea intențiunii legiuitorului, consacrand astfel teoria proprietarului aparent și determinand competența comisiunii de consolidare.

IOSIF COHEN
Licențiat în drept

Teoria proprietarului aparent și legea consolidărilor petrolifere, de Cezar I. Vărgolici, judecător la tribunalul Prahova.— 1 broșură în 8° de 70 pag. Ploești, 1909. Prețul 1 leu.